

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

КАФЕДРА «АГРОНОМІЯ ТА ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Заступник директора
з навчальної роботи**

Костянтин БОРАК

_____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності та охорона праці

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітньо-професійна програма Лісове господарство

Освітній ступінь Бакалавр

Мова навчання : Українська

Житомир – 2025

Розробники: Олена ЖИТОВА, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри «Агрономія та лісове господарство»

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Агрономія та лісове господарство»

Протокол № 4 від "20" 11 2025 р.

Завідувач кафедри Наталія ЦУМАН

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма
Загальна кількість кредитів – 3 годин - 90 змстових модулів – 2	<u>Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина</u>	Обов'язкова
		Рік підготовки:
	Спеціальність Н4 Лісове господарство»	2-й
		Семестр
		3-й
		Лекції
		16 год
		Практичні
		14 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання:
	-	
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Вид контролю: поточне опитування, модульні контрольні роботи (тести).
		Форма підсумкового контролю:
залік		

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для заочної форми навчання 2,0.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок необхідних майбутнім фахівцям для ефективного вирішення питань охорони праці та безпеки життєдіяльності для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях, виявленні шкідливих і небезпечних виробничих факторів, виникнення можливих аварій, розробці заходів щодо усунення несприятливих виробничих факторів, створення безпечних та нешкідливих умов праці і формування мотивації, елементів світогляду щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику, запобігання виникнення техногенних аварій й природних небезпек та ліквідації їх наслідків.

3. Програмні компетентності

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей :

а) загальних (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

ФК9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.

РН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

РН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовою і аналізувати отриману інформацію.

РН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення

ефективної виробничої діяльності.

РН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **«Безпека життєдіяльності та охорона праці»** здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид.
- визначати небезпеки, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи «людина-життєве середовище»;
- використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі;

вміти:

- культуру безпеки і ризик – орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Екологія за фаховим спрямуванням	Метеорологія і кліматологія
	Лісозаготівлі
Основи правознавства	Екологічні основи ведення лісового господарства

Радіобіологія	Лісова пірологія
Філософія	Лісознавство

5. Теми лекцій та їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми та її короткий зміст	Кількість
		годин денна форма
Модуль 1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці		
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини.		
1	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. 1. Предмет, мета, завдання. 2. Система «людина – життєве середовище». 3. Правові, нормативні документи з безпеки життєдіяльності.	6
2	Небезпека. Ризик-як кількісна оцінка небезпек. 1. Поняття про небезпеку. Аксиома безпеки життєдіяльності. 2. Поняття про ризик. Концепція прийнятого (допустимого) ризику.	4
Разом за ЗМ 1		10
Змістовний модуль 2. Охорона праці		
3	Законодавча та нормативна база України з охорони праці. 1. Поняття про охорону праці. 2. Класифікація законодавчих актів з охорони праці. 3. Державні нормативні акти з охорони праці. 4. Система стандартів безпеки праці.	6
Разом за ЗМ 2		6
Усього годин		16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Теми	Назва теми	Кількість
			год. Денна форма
Модуль 1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці			
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини.			
1	Т. 1.	Методика побудови логіко-імітаційної моделі небезпечної ситуації, ризик та оцінка ступеня ризику. Оцінка ступеня ризику. Оцінка ризиків виникнення несприятливого впливу на систему «людина-життєве середовище».	10
Змістовний модуль 2. Охорона праці.			

2	Т. 2	Тема 2. Організація служби охорони праці на підприємстві. Види інструктажів з охорони праці.	4
Усього годин			14

7. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин
	Денна форма
Модуль 1. Охорона праці та безпека життєдіяльності	
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності	
Тема 1. Теоретичні основи безпека життєдіяльності людини. 1. Культура безпеки як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства. 2. Безпека людини, суспільства, національна безпека. 3. Принципи (гігієнічного нормування, технічні, орієнтуючи) забезпечення безпеки життєдіяльності людини. 4. Групи показників для оцінки працездатності. 5. Втома. Види втоми. Вплив на безпеку людини. 6. Працездатність та надійність людини-оператора. 7. Закон Вебера-Фехнера.	4
Тема 2. Небезпека. Ризик-як кількісна оцінка небезпек. (Рівень серйозності небезпеки). 1. Критерії рівня ймовірності небезпеки.	4
Тема 3. Надзвичайні ситуації, причини виникнення та складові системи їх моніторингу. 1. Надзвичайні ситуації. Класифікація надзвичайних ситуацій. 2. Характеристика виникнення надзвичайних ситуацій. 3. Наслідки надзвичайних ситуацій.	4
Тема 4 Природні загрози, техногенні небезпеки та їхні наслідки. 1. Наслідки природних і техногенних небезпек. 2. Загальні правила виживання в разі виникнення надзвичайних ситуацій.	4
Тема 5. Радіаційна безпека. (письмово/дповідь) 1. Поняття про радіоактивність. Радіоактивний фон, його складові. 2. Основні джерела радіоактивного забруднення довкілля. 3. Механізм впливу радіоактивного випромінювання на організм людей. 4. Основні заходи захисту людей від впливу іонізуючого випромінювання.	4

5. Дози та одиниці вимірювання радіоактивного випромінювання. Норми радіаційної безпеки (НРБУ-97) та державні гігієнічні нормативи «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs і ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді» (ДР-2006). 6. Організація дозиметричного й хімічного контролю. 7. Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин.	
Тема 6. Надання домедичної допомоги. 1. Ознайомитись із загальними поняттями про долікарську допомогу. 2. Долікарська допомога при ушкодженні м'яких тканин і кровотечах. 3. Долікарська допомога при переломах кісток кінцівок. 4. Надання долікарської допомоги постраждалим при черепно-мозковій травмі. 5. Долікарська допомога постраждалим при отруєнні. 6. Долікарська допомога при опіках. 7. Долікарська допомога при переохолодженні (відмороженнях). 8. Долікарська допомога при перегріванні. 9. Долікарська допомога постраждалим без свідомості. 10. Долікарська допомога при ураженні електричним струмом та блискавкою. 11. Надання долікарської допомоги постраждалим при утопленні. 12. Надання долікарської допомоги постраждалим при підозрі на інсульт. 13. Надання долікарської допомоги постраждалим при порушенні прохідності дихальних шляхів.	6
Разом за ЗМ 1	26
Змістовий модуль 2. Охорона праці	
Тема 7. Законодавча та нормативна база України з охорони праці. Галузеві нормативні акти діють у сфері вашої спеціальності (аграрна сфера). 1. Основні принципи державної політики України у сфері охорони праці.	2
Тема 8. Система управління охороною праці. 1. Роль керівника підприємства у забезпеченні ефективності управління охороною праці. 2. Показники ефективності функціонування СУОП. 3. Перспективи розвитку СУОП в Україні відповідно до міжнародних стандартів. 4. Концепція управління охороною праці. 5. Система управління охороною праці в Україні та її основні центри. 6. Система управління охороною праці на підприємствах.	4
Тема 9. Основи виробничої санітарії та гігієни праці. 1. Повітряне середовище та його роль у створенні сприятливих	4

умов праці. 2. Опалення виробничих приміщень. 3. Освітлення виробничих приміщень. 4. Вентиляція виробничих приміщень. 5. Планування території, виробничих приміщень, робочих місць. 6. Класифікація і характеристика шкідливих та небезпечних виробничих факторів та їх класифікація. 7. Загальні поняття про умови праці. 8. Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці.	
Тема 10. Навчання з охорони праці. 1. Організація та методика проведення навчання з охорони праці. 2. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці. 3. Навчання з питань охорони праці при прийнятті на роботу і в процесі роботи. 4. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.	2
Тема 11. Основи безпеки праці. 1. Захист від фізичних виробничих факторів. 2. Застосування сигнальних кольорів та знаків безпеки на виробництві. 3. Вибір типу та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння. 4. Вплив електричного струму на організм людини. 5. Класифікація виробничих приміщень за рівнем електробезпеки. 6. Класифікація засобів електрозахисту. 7. Загальні вимоги безпеки праці до технологічних процесів. 8. Загальні вимоги безпеки праці до виробничого обладнання. 9. Технічні засоби безпеки.	4
Тема 12. Розслідування нещасних випадків. 1. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків. 2. Нормативні документи, які заповнюються в разі нещасних випадків.	4
Тема 13. Види інструктажів з охорони праці. 1. Основні види інструктажів з охорони праці.	2
Тема 14. Положення про розробку інструкції з охорони праці для працюючих від 29.01.1998 р.	4
Тема 15. Державна політика у сфері цивільного захисту України в умовах надзвичайних ситуацій. Кодекс Цивільного захисту України.	4
Тема 16. Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці.	4
Разом за ЗМ 2	34
Всього	60

8. Критерії оцінювання

Форми контролю знань студентів: поточний (тематичний) контроль на практичних заняттях, підсумковий. Методами контролю є усна, письмова перевірка, тестова перевірка.

Оцінка знань здійснюється за ECTS та національною школою.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який глибоко засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно та логічно його викладає, а у відповіді тісно поєднує теорію з практикою. При цьому студент не ускладнюється з відповіддю, при зміні завдання вільно впорюється з додатковими питаннями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє розповсюдженими навичками та прикладами виконання практичних робіт.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, грамотно та по суті його подає, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання. Правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань та розрахунків, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, котрий має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у поданні програмного матеріалу.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не знає значної частки програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не має навиків практичних розрахунків показників та не орієнтується в них.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	5	2	10
Самостійна робота	2,5	16	40
Модульна контрольна робота	0,25	20	5
Індивідуальні завдання	5	1	5
	Разом:	-	60

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль			залік	Сума балів
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Індивідуальне самостійне		

													завдання				
T 1	T 2	T 3	T4	T5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	5	
7,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	7,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	5	
Модульна контрольна робота за змістовним модулем 1-2 – 5																	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Добре	
60-74	D	Задовільно	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховане з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	Незараховане з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Основна:

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці : навч. посіб. / О. П. Яворський, В.М. Шевцова, В. І. Зенкіна та ін.; за ред. О. П. Яворського. 2-е вид. К. : ВСВ «Медицина». 2018. 288 с.
2. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник/ уклад.: О.П.Житова, В.В. Мороз, Т.І. Ковтун, Л.К. Тичина / За заг. ред.. О.П. Житової. Житомир: Вид. НОВОград, 2022. 340 с.
3. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О. П. Яворський, В.М. Шевцова, В. І. Зенкіна та ін.; за ред. О. П. Яворського. 2-е вид. К. : ВСВ «Медицина». 2018. 288 с.
4. Житова О.П. Безпека життєдіяльності: курс лекцій. Житомир: Вид-во «Полісся», 2018. 118 с.
5. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2016. 214 с.

Додаткова:

6. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. та ін. Основи охорони

- праці: підручник. Київ : Каравела, 2008. 384 с.
7. Жидецький В. І. Основи охорони праці. Львів : Афіша, 2006. 312 с.
 8. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. К.: “Каравела”, 2001. 317 с.
 9. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. К.: “Каравела”, 2001. 317 с.
 10. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум : навч. посіб. Суми : ВТД “Університетська книга”, 2009. 540 с.
 11. Ковтун Т.І., Житова О.П. Методичні рекомендації до проведення практичних робіт з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» для студентів спеціальності 103 «Науки про Землю» галузі знань 10 «Природничі науки». Житомир: Вид-во «НОВОград», 2021. С.68.
 12. Яремко З. М., Тимошук С. В., Третяк О. І., Ковтун Р. М. Охорона праці : навч. посібн.; за ред. З. М. Яремка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 374 с.

12. Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, (0412) 37-84-33), Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, Київ, просп. Голосіївський, 3 +380 (44) 525-81-04) та інших бібліотек.
2. Інституційний репозитарій Поліського національного університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).
3. Державна служба з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>
4. Закон України Про охорону праці. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
5. Про запобігання домашньому насильству. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>
7. Закон України «Про природно-заповідний фонд» URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>
8. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-14#Text>

9. Закон України «Про дорожній рух» URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
11. Про запобігання корупції. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
12. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
14. Державна служба з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>
15. ДСНС. Департамент організації цивільного захисту. URL: <https://dsns.gov.ua/uk/zakonodavstvo/departament-organizaciyi-zahodiv-civilnogo-zahistu-docs>
16. Про запобігання домашньому насильству. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>
18. Закон України «Про природно-заповідний фонд». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>
19. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-14#Text>
20. Закон України «Про дорожній рух» URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
21. Основи законодавства України про охорону здоров'я. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
22. Про запобігання корупції. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
23. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
24. Пожежна безпека: практичні поради від захисту від пожеж. URL.: https://euroservis.com.ua/ua/pozharnaya-bezopasnost-doma-prakticheskie-sovety-po-zashchite-ot-pozharov/?srsltid=AfmBOoomqIDiHrh6mh_SJd7TQZ-0Y94yN1ldMx_AsiZtTxx-1DcSjeMP
25. Правила пожежної безпеки в лісах України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-05#Text>